

МЕЖДУВЕДОМСТВЕН СЪВЕТ ЗА КАДРИТЕ В ТУРИЗМА
МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА

ПРОТОКОЛ

от

Мероприятие: Седмо заседание на Междуведомствения съвет за кадрите в туризма (МСКТ), с любезното домакинство на министъра на туризма Николина Ангелкова и с участието на министъра на труда и социалната политика Бисер Петков

Място: Зала Триадица, Гранд хотел София

Дата и час: 12.11.2018, 11:00 ч.

Поканени членове на МСКТ: 45

Присъствали:

1. Николина Ангелкова, министър на туризма;
2. Бисер Петков, министър на труда и социалната политика;

Членове на МСКТ:

1. Ирена Георгиева, заместник-министър на туризма и председател на МСКТ;
2. Лиляна Кирчева-Арсова, главен директор на главна дирекция „Туристическа политика“, Министерство на туризма и заместник-председател на МСКТ;
3. Милка Паралска, главен експерт, отдел „Стратегическо планиране и продуктова политика в туризма“, главна дирекция „Туристическа политика“, Министерство на туризма и секретар на МСКТ;
4. Д-р Любов Попова, изпълнителен директор на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение“ (ДП БГЦПО);
5. Елка Димитрова, директор на дирекция “Политика на пазара на труда и трудова мобилност“ – представител на Министерство на труда и социалната политика (МТСП);
6. Магдалена Станулова, главен експерт в дирекция „Образователни програми и образователно съдържание“, представител на Министерството на образованието и науката (МОН);
7. Ели Ангелова, главен експерт в Главна дирекция „Контрол на пазара“ - заместник на титуляря Таня Патрикова, началник на отдел „Организация на контрола и безопасност на стоките“ в главна дирекция „Контрол на пазара“, представител на Комисията за защита на потребителите (КЗП);
8. Надежда Богданова, главен експерт в главна дирекция „Услуги по заетостта“ - представител на Агенцията по заетостта (АЗ);
9. Емилияна Димитрова, председател на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) - представител на НАПОО;
10. Доц. д-р Николай Цонев, заместник на титуляря доц. д-р Мариана Янева – представител на Университет за национално и световно стопанство (УНСС)
11. Проф. д-р Мария Кичева, ръководител на катедра „Икономика“ - заместник на титуляря доц. д-р Преслав Димитров, ръководител катедра „Туризм“ и декан на

Стопански факултет при ЮЗУ, представител на Югозападен университет „Неофит Рилски“ Благоевград (ЮЗУ);

12. Доц. д-р Десислава Вараджакова, упълномощена от титуляря проф. д-р Иван Марков, представител на Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“ (ВУ);

13. доц. д-р Ваня Василева, преподавател в катедра „Туризм“, представител на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“ (ШУ);

14. Доц. д-р Красимир Александров, катедра „Туризм“, представител на Аграрен университет Пловдив (АУ);

14.1. Доц. д-р Иван Килимперов, катедра „Туризм“, АУ;

15. Проф. д-р Васил Маринов, заместник на титуляря проф. д-р Ренета Божанкова, заместник-ректор по учебната дейност на ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ – представител на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ);

16. Проф. д.ик.н. Соня Милева-Божанова, представител на Международно висше бизнес училище (МВБУ);

17. Гл. ас. д-р Маргарита Мишева, упълномощена на мястото на титуляря доц. д-р Ирена Емилова, представител на Нов български университет (НБУ);

18. Людмила Ненкова, зам.-председател на УС на Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация (БХРА), колективен член на Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, представител на Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ);

19. Лилия Петкова, член на УС на Независима синдикална федерация на търговията, кооперациите, туризма и услугите, представител на Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ);

20. Доц. Борис Гълъбов, зам.-председател на Българска туристическа камара, представител на Българска стопанска камара (БСК);

21. Малинка Маринова – председател на Асоциация на училищата по ресторантьорство и хотелиерство в България (АУРХ) и директор на ПГ по туризъм „Алеко Константинов“ – гр. Плевен, представител на АУРХ;

22. Свидна Динева, член на УС на Асоциация на българските туроператори и туристически агенти (АБТТА);

23. Светлана Атанасова, председател на УС на Българска асоциация на туристическите агенции (БАТА);

24. Доц. д-р Димчо Тодоров – Председател на УС на Българска асоциация на експертите в туризма (БАЕТ), представител на БАЕТ;

Отсъствали членове на МСКТ:

25. доц. д-р Николай Димитров Овчаров - представител на Министерството на културата (МК);

26. Жечо Жечев, старши експерт, дирекция „Икономически политики за насърчаване“, представител на Министерството на икономиката (МИ);

27. Методи Бунджулов, директор на дирекция „Правно-административни дейности, управление на собствеността и бюджет“ – представител на Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР);

28. Доц. д-р Велислава Николаева – представител на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ (ВСУ);

29. доц. д-р Братой Георгиев Копринаров, представител на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ Бургас (УБ „Проф. д-р Асен Златаров“);

30. проф. д-р Йорданка Алексиева, ръководител на катедра „Хранене и туризъм“, представител на Университет по хранителни технологии (УХТ);

31. проф. д-р Стоян Маринов, представител на Икономически университет – Варна (ИУ)

32. проф. д-р Стоян Маринов, представител от Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ);

33. доц. д-р Стоян Киров, представител на Колеж по туризъм – Благоевград (КТ-Благоевград);

34. Нели Христова, председател на НФ „ТУКОТ“, представител на Конфедерация на труда „Подкрепа“ (КТ-Подкрепа);

35. Станислав Новаков, член на УС на Палатата и изпълнителен член на СД „Хотели мениджмънт 2003 - холдинг“, представител на Българска търговско-промишлена палата (БТПП);

36. Марияна Добрева, заместник-председател на Български съюз по балнеология и СПА, представител на Български съюз по балнеология и СПА (БСБСПА);

37. Гина Шоева, представител на Национална асоциация за детски и младежки туризъм (НАДМТ);

38. Аспарух Мачирски, представител на Сдружение „Българско ски училище“ (БСУ);

39. Доц. Златка Григорова, Висше училище по агробизнес и развитие на регионите (ВУАРР), представител на Тракийски туристически район (ТТР);

40. Георги Николов, председател на УС, представител на Българска туристическа камара (БТК);

41. Веселин Вълков, зам.-председател на УС, представител на Асоциация на екскурзоводите в България (АЕБ);

42. Мариан Беляков, изпълнителен директор на „Пампорово“ АД;

43. Татяна Джилянова, представител на „Албена“ АД;

44. Детелина Смилкова, председател на УС на Българска асоциация за управление на хора (БАУХ);

45. Проф. Станислав Иванов, управител на „Зангадор“ ООД.

Други присъствали, които не са членове на съвета:

1. Проф. Николина Попова, МВБУ;

2. Доц. д-р Петя Иванова, Р-л катедра "Икономика и управление на туризма", Стопанска академия "Димитър А. Ценов", гр. Свищов;

3. Гл. ас. д-р Любка Илиева – преподавател в катедра „Икономика и управление на туризма“, Стопанска академия "Димитър А. Ценов", гр. Свищов;

4. Атанас Колчаков – държавен експерт, дирекция „Политика на пазара на труда и трудова мобилност“, МТСП;

5. Валентина Чикова, началник на кабинета на министъра, МТСП;

6. Росен Симеонов, директор на дирекция „Бюро по труда“ – гр. Перник, АЗ;

7. Кремена Калчева, главен директор на главна дирекция „Услуги по заетостта“, АЗ;

8. Мариана Стоянова, БАТА;

9. Венелина Червенкова, началник на отдел „Стратегическо планиране и продуктова политика в туризма“, главна дирекция „Туристическа политика“, Министерство на туризма (МТ);

10. Моника Димова, медиен съветник на министъра на туризма;

11. Ралица Даскалова, директор на дирекция „Връзки с обществеността и протокол“, МТ;

12. Мария Йочева, дирекция „Връзки с обществеността и протокол“, МТ.

Дневен ред:

1. Кратка информация за сключено Споразумение между Министерството на туризма и Министерството на труда и социалната политика за обучение на кадри в туризма.

1.1. Презентация на тема „Възможности за обучение на кадри за нуждите на туристическия бизнес от Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение и образование“.

2. Резултати от получени становища във връзка с инициатива на Министерството на туризма за въвеждане на единни държавни стандарти за придобиване на висше образование в областта на туризма.

3. Информация за последните изменения в българското законодателство относно достъпа на граждани на трети страни до българския пазар на труда.

4. Разни.

Поканата и дневният ред са изпратени предварително на всички членове на МСКТ по електронна поща от секретаря на съвета.

Откриване на заседанието

Заместник-министър **Ирена Георгиева** (председател на МСКТ) обяви наличие на кворум и откри заседанието.

Г-жа Георгиева обяви дневния ред и уточни, че заседанието се провежда с участието на министъра на труда и социалната политика Бисер Петков и с любезното домакинство на министъра на туризма Николина Ангелкова и даде думата на министър Ангелкова.

Дневен ред

Т. 1. Кратка информация за сключено Споразумение между Министерството на туризма и Министерството на труда и социалната политика за обучение на кадри в туризма.

Министърът на туризма Николина Ангелкова благодари на министър Петков за приетата покана за участие в заседанието и за възможността да представят съвместното Споразумение за квалификация и преквалификация на кадри в туризма. Тя акцентира върху важността на темата за кадрите в туризма и оповести, че Споразумението е факт благодарение на общите усилия на двете министерства и на Държавното предприятие „Българо-германски център за професионално образование и обучение“ (ДП БГЦПО).

Министър Ангелкова изтъкна устойчивите тенденции за развитие на туризма в България, като от 2015 г. до сега, ръстът на международните туристи, които са посетили България, е над 31 %, както и ръстът на приходите от международните туристи за последните три години е около 38%. За 2017 г. реализираните нощувки от българи и чужденци в категоризираните места за настаняване е 28 млн., което поставя страната на второ място в Европа по ръст на нощувките.

Горните данни дават пряко отражение върху проблема с недостига на кадри в туризма, понеже туристическата услуга се формира основно от работещите в сектора. Ръстовете в броя туристи и нощувки водят до нуждата от повече работна ръка, която и към момента не достига, и по този начин се изострят нуждите от повече ангажирани в сектор туризъм.

Предвидени са краткосрочни и дългосрочни мерки в тази посока като благодарение на активната политика на МТСП, краткосрочните мерки са насочени към трудовата мобилност и трудовата миграция. Продължават координираните усилия по въвеждане на промени в Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност (ЗТМТМ) и правилника за неговото прилагане (ППЗТМТМ) с оглед намаляване на недостига на персонал в туризма. Споразумението за обучение на кадри в туризма между МТ и МТСП е една от дългосрочните мерки като вече е разработен План и механизъм на изпълнението му.

Общата политика на правителството обхваща целия процес по получаване на образование и най-ранно кариерно насочване посредством политиките на МОН, МТ и МТСП. Неслучайно при изготвяне на учебните програми следва да се взема предвид от една страна възрастта на учащите се, в повечето случаи непълнолетни, но и нуждите на бизнеса, които могат да се покрият в някаква степен при обучение в дуална форма. Последното се случва само с активната роля на бизнеса.

Министър Ангелкова призова участниците в заседанието да подпомогнат популяризирането на възможностите за обучение по линия на споразумението.

Тя обобщи, че се вижда голямата воля на правителството в областта на туризма като ключова сфера от българската икономика, благодари още веднъж на присъстващите и даде думата на министър Петков.

Министърът на труда и социалната политика Бисер Петков благодари за поканата за участие в заседанието и представи екипа си: д-р Любов Попова, изпълнителен директор на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение“; г-жа Чикова, началник на кабинета на министъра на труда и социалната политика, г-жа Димитрова, директор на дирекция “Политика на пазара на труда и трудова мобилност“ и г-н Колчаков, държавен експерт в МТСП.

Министър Петков накратко представи политиките на МТСП за решаване на проблема с недостига на кадри, и по-конкретно трите времеви перспективи, които да подпомогнат работодателите да намерят необходимата като характеристики и като качество работна сила.

Промените в ЗТМТМ, който е приет в началото на тази година и влезе в сила през месец май, както и в ППЗТМТМ целят да се ускорят и улеснят процедурите по наемане на сезонни работници, по-точно регистрирането (при заетост до 90 дни), и да се създаде процедура по преминаването от регистрационен (при заетост до 90 дни) в разрешителен режим (при заетост от 3 до 9 месеца). В резултат, през летния сезон 2018 броят на сезонните работници се е удвоил. Той призова участниците в съвета да коментират действащия режим на ЗТМТМ с оглед допълнителното му облекчаване.

Средносрочната перспектива, както и министър Ангелкова посочи, е в посока на квалификация и преквалификация на безработни, регистрирани в Бюрата по труда.

Той посочи, че дискусиата се фокусира върху тези две перспективи като дългосрочната такава следва продължи в посока разговори с МОН и университетите за необходимата подготовка на кадри с необходимата квалификация.

Министър Петков поясни, че ДП БГЦПО е част от структурата на МСП като обученията ще се осъществяват по линия на двугодишния план за действие по заетостта, което дава възможност тази година да бъдат обучени над 200 безработни.

Той приветства инициативата на министър Ангелкова като уточни, че много отрасли изпитват недостиг на кадри, но това е първото подобно споразумение, което МТСП сключва. Той изрази убеденост, че това е първа стъпка в правилната посока и добър пример за преодоляване на липсата на обучен персонал.

Презентация на тема „Възможности за обучение на кадри за нуждите на туристическия бизнес от Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение и образование“.

Докладва: г-жа Любов Попова, директор на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение“

Д-р Попова (ДП БГЦПО) представи накратко дейността на центъра за обучение и петте му клона като уточни, че два от тях – в гр. Царево и в гр. Смолян, са специално оборудвани за обучения по професии в туризма. Тя акцентира върху силните страни на предприятието – наследник на няколко българо-германски проекти за професионално обучение на възрастни по отношение на опит, база и материали, упорит и развиващ се екип, иновативни подходи, репутация и професионализъм.

От 2015 г. до мес. септември 2018 г. ДП БГЦПО е обучило над 2000 безработни лица по професии и специалности в сферата на туризма.

Работодателите могат да насочват безработни лица за участие в курсове и да заявят обучението на безработни по линия на споразумението като в този случай разходите за обучението се поемат от държавния бюджет съгласно параметрите на Националния план за действие по заетостта.

Друга възможност, която се предоставя, е работодателите да заявят конкретни теми, по които да бъдат обучени техните работници, които изискват краткосрочни, семинарни форми на обучение. Също така, валидиране на формално и неформално получени знания, умения, както и консултиране по дуалната форма за обучение. В тези случаи заявките се подават директно в ДП БГЦПО като разходите за обученията се поемат от работодателя или по проект.

Също така, ДП БГЦПО предлага и още един много добър избор към работодателите – да участват в комисиите за провеждане на държавните изпити. По този начин те могат да осъществят лична връзка с лицата, завършващи курсовете.

Тя акцентира върху предимствата на дуалната форма на обучение (обучение чрез практика) за възрастни. ДП БГЦПО предлага помощ в обучаването на наставниците, в разработването на необходимата документация, разясняване на възможностите за допълнително финансиране извън Споразумението.

Също така, ДП БГЦПО има разработени материали в подкрепа на работодателите: брошура за работодателите за дуалното обучение, списък на професиите по които се извършват обучения, в т.ч. в рамките на Споразумението, график на краткосрочно предвидените курсове, брошура с обща информация за

предприятието.

Презентацията, както и разяснителните материали, са приложени към протокола.

Заместник-министър Георгиева благодари на д-р Попова и предостави думата за въпроси.

Проф. Кичева (ЮЗУ) постави въпроса дали има статистика колко от обучените безработни в туризма са постъпили на работа и продължават да работят.

Д-р Попова (ДП БГЦПО) обяви, че тази информация се получава през Агенция по заетостта. През 2017 г. приключи проект за изготвяне на оценки за ефекта на активната политика на пазара на труда на МТСП, като относителният дял на реализираните лица, обучени от ДП БГЦПО, е 53% брутен ефект и 13% нетен ефект (т.е. последваща заетост, която се дължи само на полученото обучение на лицето). Цифрите са осреднени за всички обучения на предприятието.

Тя допълни, че са наясно, че е налице мобилност към други по-развити европейски държави, особено при обучените лице в най-високата, трета, степен на професионална квалификация. Тази тенденция не може да бъде препятствана предвид свободния европейски пазар.

Доц. Цонев (УНСС) запита за размера на бюджета на държавното предприятие и за размера на държавната субсидия.

Д-р Попова (ДП БГЦПО) поясни, че те не разполагат с бюджет и държавна субсидия, като се заплащат само реализираните обучения съгласно държавните цени на обученията в Националния план за действие по заетостта.

Министър Петков (МТСП) поясни, че приходите, които ДП БГЦПО реализира са основно в изпълнение на Националния план за действие по заетостта, който се финансира със средства от бюджета, чийто общ размер е 73 млн. лв. От тях за ДП БГЦПО за 2018 г. е 3,2 млн. като в тази сума се включват разходите по обучението на безработните, дневната стипендия от 8 лв./дневно, пътни разходи и техните нощувки в общежитията на предприятието.

Доц. Гълъбов (БСК/БТК) попита дали ДП БГЦПО ползва разработеният от тях модели на ключови длъжности в туризма *Mu competence*, който се изпълнява съвместно с АЗ.

Д-р Попова (ДП БГЦПО) поясни, че този проект намира отражение в учебните програми.

Г-жа Емилиана Димитрова (НАПОО) подкрепи Споразумението между двете министерства и изрази мнение, че ДП БГЦПО дават много високо ниво на професионална подготовка и работодателите могат да се доверят на професионализма им.

Във връзка с квалификациите на възрастни, които се осъществяват основно в лицензираните от НАПОО центрове, тя поясни, че подобна квалификация може да бъде получена и в специализираните гимназии, без те да се лицензират.

Тя посъветва Споразумението да се популяризира по начин, по който да достигне до повече работодатели.

Министър Ангелкова благодари за коментара и увери, че именно популяризирането на възможностите за обучение по линия на Споразумението, е дейност № 1 с постоянен срок на действие. Тя обяви, че ще бъде дискутирано с министър Петков и д-р Попова за възможностите за осъществяване на по-фокусирана кампания, включително и в медиите. Естествено, на работните срещи и форуми също

ще бъде използвана възможността за оповестяването му.

Тя поясни, че една от причините да бъде избран този формат на сътрудничество – споразумение, вместо създаването на поредния център за професионално обучение, е възможността за предприемане на мерки с обединените усилия на МТ, МТСП и ДП БГЦПО.

Г-жа Ненкова (АИКБ/БХРА) подкрепи избора да се използват вече утвърдени структури вместо да се създава нов център за обучение. Тя обяви, че вече е изпратена информация до членовете им, но по-подробна такава ще бъде изпратена след заседанието относно възможностите за обучение по Споразумението.

Тя постави въпроса за ангажимента на обучаемите по отношение на последващата заетост. Тя поясни, че след преминаване на подготовката, обучените не винаги се включват в заетост в сферата на новопридобитата квалификация, което всъщност е пропиляване на държавни средства. Тя призова да се обмисли възможността за създаване на механизъм за обвързване в заетост на обучените лица или за връщане на част от вложените средства в обучението им.

Г-н Тодоров (БАЕТ) предлага при категоризацията да се вмени задължение работодателят да бъде задължен, един път годишно да осигурява обучение на служителите си.

Доц. Василева (ШУ) изрази мнение, че освен образованието, много важна е мотивацията на кадрите, и предложи да се обмисли създаване на незадължителен механизъм за осигуряване на достатъчно заплащане.

Г-жа Георгиева даде думата за заключителни думи по т. 1от Дневния ред.

Г-жа Попова изрази готовност да предостави на електронен и хартиен носител всички материали, както да подпомогне разработването на учебна документация. Тя обърна внимание, че с оглед готовността за Летен сезон 2019, обученията за трета степен на професионална квалификация, с продължителност шест месеца, следва да започнат до началото на месец декември 2018 г.

Министър Петков благодари за дискусиата и предложенията по Споразумението между двете министерства и изрази надежда участниците в Съвета да разпространят информацията за него. Той информира, че се търсят възможности посредством Националния план за действие по заетостта чрез ДП БГЦПО да се направи нещо ново – специализирани обучения за заети лица в туризма.

Министър Ангелкова благодари за повдигнатите теми и призова да бъдат споделяни и допълнителни такива. Тя поясни, че повдигнатите теми ще се дискутират и ще се прецени как да се реализират, в това число и темата за възможността обучените да бъдат ангажирани със заетост.

Тя обяви, че се стартира промяна на Наредбата, която регламентира категоризацията (*Наредба № 1 от 29 април 2015 г. за изискванията към туристическите хижи, туристическите учебни центрове, туристическите спални и прилежащите към тях заведения за хранене и реда за определяне на категория, отказ, прекратяване и понижаване на определената им категория*) като максимално да отпаднат архаични изисквания и да се намали административната тежест, но същевременно при висококатегорийните хотели да се повишат изискванията за обслужването.

Т. 2 Резултати от получени становища във връзка с инициатива на Министерството на туризма за въвеждане на единни държавни стандарти за придобиване на висше образование в областта на туризма.

Докладва: Ирена Георгиева, заместник-министър на туризма и председател на МСКТ

Г-жа Георгиева (председател МСКТ) отбеляза, че по време на проведеното шесто заседание на Междуведомствения съвет за кадрите в туризма на 10 май 2018 г. в гр. Русе, беше обсъден въпросът за гарантиране качеството на висшето образование в сферата на туризма, където се получи предложение да бъде проучена възможността да се въведат минимални изисквания към учебни планове, учебна програма и практика в държавно финансираните университети, в които се преподава „Туризм“. Целта е подобряване на туристическия продукт и услугата по предоставянето му посредством гарантиране на наличието на високообразовани и компетентни кадри от средно и висше управленско ниво.

Впоследствие, допълнителна информация по инициативата беше представена на заседанието на Националния съвет по туризъм през месец юли 2018 г., а именно че Министерството на туризма обмисля възможността за предприемане на стъпки по въвеждане на единни държавни стандарти за придобиване на висше образование в областта на туризма като бъдат определени гореописаните минимални изисквания.

С цел получаване на становища от заинтересованите страни, Министерството на туризма изпрати писмо до туристически сдружения и Организацията за управление на туристическите райони, вписани в Националния туристически регистър.

В резултат са получени 9 становища, като всички са взети предвид, включително и изпратените след крайния срок – 20.08.2018 г., от които две са от организации, извън адресатите на писмото и не предоставят информация по същество. В обобщение, получени са 7 становища по същество от общо 46 адресати.

Пет организации подкрепят по същество инициативата – Слънчев бряг АД, „Съюз на собствениците“ - Слънчев бряг, Българска туристическа камара, СНЦ „Тракийски туристически район“, Югоизточен съюз на екскурзоводите "Ваня Райкова"- Бургас. Българска туристическа камара предлага предложението да се разработи и утвърди от Междуведомствения съвет за кадрите в туризма. Слънчев бряг АД предлага да се изработи нарочна наредба, която да регламентира единните стандарти.

Две организации не подкрепят инициативата – „Сдружение туризъм“ и АБТТА като излагат своите аргументи и предлагат сътрудничеството да не се опосредства от държавен орган, а да се извършва директно между бизнеса и учебните заведения.

Откроява се при всички становища обаче едно и също искане – за увеличаване и насърчаване на реалното провеждане на стажове от студентите.

Г-жа Георгиева предложи да се обсъди възможността инициативата да бъде продължена само в частта за регламентиране на повече стажове.

Тя даде думата за коментари.

Проф. Маринов (СУ) изрази своята лична позиция по въпроса като изказа съмнение по отношение на мотивите, причините и ползите на инициативата, като счита идеята за спорна и трудно приложима. Единни държавни стандарти се изготвят за регулираните професии, което налага да се изясни за коя професия следва тези стандарти да се приложат.

Той припомни, че в периода от 1997 до 2003 г. е имало наредба, която е регламентирала образованието по туризма и е фиксирала 2/3 от предметите, които да се

изучават. Т.е. тази инициатива вече е била реализирана и следва да се анализира дали е била полезна. Разработването на тези изисквания може да се окаже от една страна спорно поради специалистите, които са участват в изготвянето им, и от друга страна – е доста времеемко като горепосочената наредба е изготвена за две години.

Той изрази мнение, че единните държавни стандарти ще се окажат пречка пред университетите да бъдат профилирани и да реагират бързо на динамичните пазарни изисквания.

Проф. Попова (МВБУ) подкрепи мнението на проф. Маринов като към момента всяко висше учебно заведение подготвя различни видове специалисти. Тя счита, че изискването за стаж е архаично и не е резонно, понеже в учебните програми има заложен практически стаж. Тя предложи добрите практики да преподават и да участват при разработването на учебните планове и програми на висшите училища.

Също така, тя изрази мнение, че акредитацията гарантира качеството на подготвяните от ВУЗ-овете специалисти. Тя постави въпроса за възможността да има субсидията и за частните университети, като заключи, че е необходима нова генерална идея как да се подготвят кадрите във висшите училища. Също така, списъкът на професиите да се ревизира и да се определи какви специалисти са необходими на туристическата индустрия.

Г-жа Георгиева (председател на МСКТ) припомни, че именно в съвета бе разработено подобно предложение за изменение на списъка на професиите и разчита на туристическия бизнес да подаде информация какви професии назначава, за да бъде осъвременен този списък.

Доц. Тодоров (БАЕТ) подкрепи мнението на проф. Маринов, че е против стандартизация на обучението по туризъм. Той също подкрепи мнението, че е необходимо да се проучи с МОН възможността частните университети да бъдат субсидирани, в качеството си на преподавател в един от тях. Той постави въпроса за структурата на образованието – при професионалното образование (което се получава в ЦПО) се преподават по 600 часа, докато в програмата на университетите се залагат по 60 часа. Според него проблемът не е в стандартизирането на изучаваните дисциплини във висшето образование, а представлява липсата на структура, която да определи кои знания се получават в средното, професионалното и висшето образование.

Той сподели, че в чужбина висшите училища са разделени на два вида – академични и практически насочени.

Г-жа Ненкова (КРИБ/БХРА) се съгласи с предишните мнения. Тя акцентира, че подготовката на висшите учебни заведения, за разлика от чуждестранната такава, не обхваща практическите умения за работа, т.е. след завършване на университета дипломантите да имат умения например за изпълняване на длъжности от средния мениджмънт като Фронт офис мениджър, Управител на ресторант, Управител на хотел. Също така тя изрази мнение, че стажовете във висшите училища са формални, и твърде кратки.

Според нея, горните проблеми се пораждат от факта, че парите следват студента, от което зависи голяма част от финансирането на университетите. Тя счита, че стажовете следва да бъдат по-дълги – 2-3 месеца, но също така да бъдат платени. Така студента ще се социализира в професията и ще реши дали това е неговото поприще още в началото на обучението, а не както сега – след като завърши.

Тя отправи препоръка преподавателите да държат тесен контакт с бизнеса, а в програмите за обучение да не се залага основно на наличните преподаватели в

университетите, а да се канят повече практики и да се предвижда достатъчно заплащане, за да ги привличат.

Доц. Гълъбов (БСК/БТК) предложи като първа стъпка да се обмисли разработването на секторна квалификационна рамка, която да даде връзката на реалния сектор с образованието. Той припомни, че най-добрите практически кадри преди са се подготвяли в коледжите, т.е. настоящите професионални бакалаври.

Г-жа Георгиева (председател на МСКТ) благодари за изразените мнения и препоръки и оповести, че повдиганите теми ще бъдат обсъдени с МОН. Тя призова, при наличието на още мнения и предложения, те да бъдат отправени писмено до МТ. Тя обобщи, че МТ ще организира кръгла маса с МОН по въпросите на образованието.

Г-жа Георгиева (председател на МСКТ) благодари за изказванията и обяви следващата точка от дневния ред:

Т. 3 Информация за последните изменения в българското законодателство относно достъпа на граждани на трети страни до българския пазар на труда

Докладва: Лиляна Арсова, главен директор на главна дирекция „Туристическа политика“ в Министерството на туризма и зам.-председател на МСКТ

Г-жа Арсова (МТ) изброи последните изменения в българското законодателство относно достъпа на граждани на трети държави до българския пазар на труда:

През последните две години Законът за трудовата миграция и трудовата мобилност (ЗТМТМ) беше изменен и допълнен по същество два пъти (ДВ, бр. 97 от 2017 г. и бр. 24 от 2018 г.), като:

- Ограничението за броя на работниците от трети държави до 10 % от средносписъчния състав на дадено българско предприятие за предходните 12 месеца беше променено на 20 %, а за малки и средни предприятия — на 35 %;

- Таксата във връзка с предоставяне на решение на изпълнителния директор на Агенцията по заетостта (АЗ) за предоставяне на достъп до пазара на труда по регулирани от законодателство на ЕС режими беше намалена от 400 лв. на 100 лв.;

- Въведе се възможност за лицата от български произход да упражняват заетост без разрешение, след регистрация от работодателя им в АЗ до получаване на разрешението за пребиваване;

- Изрично се посочи, че не се изисква разрешение за работа за членове на семейства на чужденци, получили убежище или международна закрила;

- В обхвата на закона за първи път бяха включени чужденци, жертви на-трафик на хора, като се урежда възможността им за достъп до българския пазар на труда без разрешение;

- Решението на изпълнителния директор на АЗ във връзка с издаването на Единно разрешение за пребиваване и работа вече ще се предоставя за по-кратък от определения за общия случай в ЗТМТМ срок (30 дни), а именно — беше намален на 20 дни;

- Премахна се изискването за провеждане на пазарен тест за издаването на „Синя карта на ЕС“, Във връзка с това отпадна и изискването ежегодно да се утвърждава Списък на професиите, за които има недостиг на висококвалифицирани специалисти, за който дотогава облекчението беше да не се изисква предварителен пазарен тест;

- Съкратен беше срокът за предоставяне на решение на изпълнителния директор

на АЗ за издаване на разрешение за сезонен работник от 15 на 10 дни;

- Извършени бяха необходимите изменения и допълнения относно заетостта само с регистрацията (без разрешение за работа) на студентите и на научните работници, включително академична, на територията на Република България, включително при условията на мобилност в ЕС и след приключване на научноизследователските им проекти. Това се отнася и за заетостта на членовете на техните семейства;

- Уредени бяха условията за достъп до пазара на труда без разрешение за работа и на стажантите при условията на трудов договор за стажуване;

- Бяха въведени условията за равно третиране на научните работници, студентите, стажантите, учениците и доброволците, както и на членовете на семействата на български, европейски и чужди граждани, включително получили убежище или международна закрила;

- Уредено беше и равното третиране на чужденците, допуснати по силата на международни договори за заетост и трудова миграция, както и в случаите на регистрацията на краткосрочна заетост;

- В Закона за младежта беше уредено наемането на доброволци в рамките на Европейската доброволческа служба — на лица до 29-годишна възраст.

Съответните изменения и допълнения бяха направени и в Правилника за прилагане на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност (ППЗТМТМ):

- Осъвременена беше процедурата относно заетостта без разрешение за работа на студентите и на научните работници, включително академична, на територията на Република България, включително при условията на мобилност в ЕС и след приключване на научноизследователските им проекти. Подробно е разписана процедурата по регистрацията на заетостта на граждани на трети държави, КОИТО са приети като студенти или научни работници;

- Въведена беше процедура за достъп до пазара на труда без разрешение за работа на стажантите при условията на трудов договор за стажуване. За целта беше създадена нова разпоредба, в която са регулирани условията и реда за регистрацията на заетостта на гражданите на трети държави като стажанти;

- Създадена беше процедура по регистрацията на заетостта за лицата от български произход за упражняване заетост без разрешение за работа;

- Отпадна изискването работодателят да представя доказателства за извършването на предварително проучване на пазара на труда (т.нар. „пазарен тест“) при кандидатстване за Синя карта на ЕС. В тази връзка отпаднаха и разпоредбите относно Списъка на професии, за които има недостиг на висококвалифицирани специалисти;

- Въведена беше процедура за достъп до българския пазар на труда за чужденци, жертви на трафик на хора чрез декларация от работодателя;

- Създаде се възможност за работодателя при подаване на документите за регистрацията или за разрешение на сезонна заетост предварително да декларира, че ще спазва законовите условия за настаняване на сезонния работник за своя сметка;

- Регламентират се разпоредби относно ускорената процедура за предоставяне на решение във връзка с издаване на разрешение за сезонен работник, който поне веднъж е работил на територията на Република България като сезонен работник през последните 5 години;

- Регламентира се процедурата за случаите, когато сезонният работник

регистрацията на сезонната заетост сезонният работник продължава да работи при друг работодател, при което се преминава разрешителен режим до 9 месеца.

- Регламентира се процедурата за случаите, когато сезонният работник продължава да работи при същия работодател след изтичане на срока на регистрацията на сезонната заетост, при което се преминава към разрешителен режим до 9 месеца;

Все пак, проучванията на МТ установиха, че бизнесът среща затруднения по прилагане на разрешителния режим до 9 месеца в гореописания случай, което е обусловено от наличието на разпоредби на други нормативни актове, които регулират пребиваването на чуждестранни граждани в страната, а именно: съгласно Закона за чужденците в Република България и Правилника за неговото прилагане, като отношение по въпроса има и Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим.

Г-н Колчаков (МТСП) уточни, че по информация от Министерството на външните работи се разработва поднормативен законов акт, който да намали срока за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза тип D) от 35 дни на 15 дни, както и да въведе промени по отношение на текстовете върху стикера на визата.

Той допълни горното изказване с други инициативи на МТСП като поясни, че от началото на месеците септември и октомври 2018 г. са влезли в сила две трудови Спогодби – с Армения и с Молдова. Там се разглеждат два вида режими – за заетост до 1 година и за сезонните работници като постижението е, че сезонни работници по линия на двете спогодби ще влизат в Р България без разрешение за пребиваване, само с регистрация в Бюрата по труда. Тяхното пребиваване може да бъде продължавано максимално до 3 години – това е максималния позволен срок. При двата акта, посредничеството се осъществява само на държавно ниво – от съответната за всяка държава Агенция по заетостта, като отпада възможността за командироване. Наемането ще се осъществява с индивидуален срочен трудов договор за конкретно работно място при конкретен работодател.

Предимство е, че документите на работниците по двете спогодби ще бъдат обработвани приоритетно от българските задгранични представителства.

Двете спогодби са достъпни за заинтересуваните страни – те са обнародвани в Държавен вестник - в брой 82 и брой 90.

Все пак, споразумението с Армения не може да бъде прилагано към момента поради сложната политическа обстановка в държавата, които пречат за изготвянето на процедура по прилагането на документа.

Не стои така въпросът със Споразумението с Молдова и процедурата по прилагането ѝ - те вече са в сила и могат да се прилагат. Активната страна е работодателят като се очаква в най-скоро време да дойдат първите работници по спогодбата.

Доц. Александров (АУ) помоли за уточнение по самата процедура за наемане на работници по реда на Спогодбата с Молдова.

Г-н Колчаков (МТСП) поясни, че по линия на Спогодбата с Молдова, процедурата се провежда от оторизирания орган – Агенция по заетостта. По-конкретно, работодателят изпраща предложение до АЗ с посочени позиции и бройки работни места, които иска да наеме. Всички заявки се обобщават ежемесечно и се изпращат до съответната Агенция по заетостта в Молдова. Последната обявява позициите в Бюрата по труда в Молдова, където лицата биват информирани и където могат да се подават

документи за кандидатстване. Комисия в Агенцията по заетостта в Молдова прави предварителен подбор по документи (извършва преглед на кандидатурите и оценява дали отговарят на изискванията на работодателите). Изготвеният списък с одобрените лица се изпраща до АЗ в България, която от своя страна предоставя информацията по него на работодателите. На база на списъка, ведно с предоставена информация за опита, умения, стаж и т.н на кандидатите, работодателят прави окончателния си подбор, изпраща го на АЗ, която връща информацията на АЗ-Молдова, където избраните кандидати биват уведомявани от Бюрата по труда.

В случай, че се преминава по общия ред - за единното пребиваване за работа, тогава работодателят се договаря еднолично с кандидатите за работа, като самото пребиваване на работника в България се осъществява по реда на ЗТМТМ и Закона за чужденците в Р България.

Г-жа Георгиева (председател на МСКТ) предостави думата за други въпроси, но поради липса на такива, премина към следващата точка.

Т. 4 Разни

Г-жа Георгиева (председател на МСКТ) уточни, че поради невъзможност да присъства представител на „Асоциация за подбор на кадри в чужбина“ на настоящото заседание, на следващото ще им бъде предоставена възможност да представят своята платформа за обявяване на свободни работни позиции за сезонни работници от трети страни на следващото заседание на Съвета.

Тя даде думата на участниците в заседанието за поставяне на други въпроси и теми за дискутиране. След установяване на липсата на такива, г-жа Георгиева благодари на участниците и закри заседанието.